

Kunnskapsdepartementet

sendt kun pr. e-post til postmottak@kd.dep.no

Ålesund, 28. januar 2013

Vår ref.: 1784546.1-122727 GRUHEN/STEING

Ansvarlig advokat: Henrik Grung

HØRINGSUTTALELSE VEDR. ENDRING AV PRIVATSKOLELOVEN § 2-1 ANNET LEDD

1. Innledning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets forslag om å endre privatskoleloven § 2-1 annet ledd. Undertegnede representerer Heltberg Gymnas.

Heltberg Gymnas ser det som positivt at Kunnskapsdepartementet stiller krav til privatskolenes virksomhet og deres pedagogiske læringsgrunnlag og metodikk. Behovet for foreslått lovendring er imidlertid *ikke* til stede. Den vurdering Kunnskapsdepartementet har foretatt bygger på uriktig grunnlag, og begrunnelsen for foreslått endring er følgelig sviktende og medfører i realiteten ingen endring av gjeldende rett.

På vegne av vår klient anbefales det at Kunnskapsdepartementet forkaster forslaget i sin helhet.

2. Uriktig grunnlag

Kunnskapsdepartementet anfører at montessoriskoler på videregående nivå er et nytt fenomen i Norge. Dette er *ikke* korrekt. Heltberg Gymnas har drevet videregående opplæring basert på montessoripedagogikk i en årrekke, og har godt referansegrunnlag basert på dette.

Departementet har som ytterligere premiss for foreslått endring, vektlagt at begrepet montessoriskole ikke er "*beskyttet*" i Norge eller i andre land. Vi stiller oss uforstående til hvilken relevans dette har i vurderingen.

I brev fra Norsk Montessoriforbund er det fremhevet at de "*er heller ikke kjent med at det internasjonalt finnes noe studietilbud i montessoripedagogikk for lærere på videregående nivå*". Også denne anførselen bygger på uriktig faktum. Montessoriskoler på videregående nivå er utbredt og finnes i en rekke land, bl.a. USA, Nederland og Tyskland, se vedlagte oversikt. Et enkelt googlesøk viser hvor utbredt slike skoler er. Det bemerkes at det ikke er oppstilt krav om at en pedagogisk retning må være "*utprøvd, utbredt og utførlig beskrevet i faglitteraturen*" i Norge, og følgelig må utenlandske erfaringer legges til grunn ved vurderingen.

Montessoripedagogikken er utførlig beskrevet i faglitteraturen, og er anerkjent i en rekke land. Montessoriskoler på videregående nivå er både utbredt og utprøvd, både internasjonalt og også nasjonalt ved den årelange praksis opparbeidet hos Heltberg Gymnas.

Departementet har med bakgrunn i ovennevnte lagt feil faktum til grunn ved sin vurdering og konklusjon av behov for endring av privatskoleloven § 2-1 annet ledd.

3. Ingen endring av gjeldende rett

En skole som ønsker å bli godkjent etter privatskoleloven, er allerede etter gjeldende privatskolelov § 2-1 annet ledd bokstav b underlagt en vurdering av om skolen driver virksomhet ut i fra en "anerkjend pedagogisk retning".

Det fremgår av eksisterende forarbeider til bestemmelsen at nevnte ordlyd skal forstås slik:

"I begrepet "anerkjent" ligger det at pedagogikken er utprøvd, utførlig beskrevet i litteraturen, velrenommert og relativt utbredt. Departementet mener at skoler som skal drive sin virksomhet etter privatskoleloven på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning må ha et undervisningspersonale, som i tillegg til godkjent lærerutdanning eller godkjente alternative kompetansekrav, jf. §4-2, har en tilstrekkelig spesialkompetanse til å gjennomføre den anerkjente pedagogiske retningen, for eksempel steinerhøyskole eller videreutdanning innen montessoripedagogikk."

Alminnelig anerkjent bruk av rettskildene innebærer således at det ikke er behov for lovendring, da den endring som er foreslått ikke medfører endring av gjeldende rett.

Som følge av dette, vil det reelt sett heller ikke være relevant med spørsmål og vurdering omkring lovendringens tilbakevirkende kraft. Justisdepartementet påpeker i sitt brev at det må foretas en avveining av den enkeltes (skolenes) behov for vern mot statens (lovgivers) behov for handlefrihet. Lovgivers behov er her fraværende, da den endring som er foreslått ikke er påkrevet for reell endring av gjeldende rett.

4. Avsluttende bemerkninger

Som det fremgår ovenfor, oppfyller montessoripedagogikk anvendt på videregående nivå de vilkår som loven stiller.

Dersom Utdanningsdirektoratet ønsker å trekke tilbake de allerede gitte godkjenningene, må dette gjøres ved et omgjøringsvedtak. Denne omgjøringen kan ikke gjøres ved lovendring, men ved å følge vanlige forvaltningsrettslige regler og normer.

Heltberg Gymnas støtter ikke lovforslaget, og Kunnskapsdepartementet bør forkaste forslaget i sin helhet.

Høringsuttalelsen bærer preg av hastverk med dels fraværende og dels ukorrekt kildebruk og argumentasjon tilknyttet lett tilgjengelig premissgrunnlag. Prosessen avviker graverende fra det som med et minimum forventes fra et departement. Krav til korrekt premiss- og saksfremstilling skjerpes i de tilfeller en foreslått endring rammer aktører og da eventuelt med tilbakevirkende kraft.

Det kan i denne sammenheng bemerkes at vurderingen fra Justisdepartementets lovavdeling i sin helhet ikke er gjort tilgjengelig som vedlegg til Kunnskapsdepartementets høringsuttalelse. Dette vanskeliggjør muligheten for tredjeparter å imøtekomme lovavdelingens argumenter og anførsler. I tillegg er det satt en kort høringsfrist sammenlignet med øvrige høringsfrister.

Disse omstendighetene blir ytterligere forverret når dels svak, grunnløs og til tider uriktig premissgrunnlag suppleres av departementets uanalytiske bruk og sitering av henvendelsen fra Norsk Montessoriforbundet. Henvendelsen bærer preg av manglende kunnskap om utbredelse av egen pedagogikk for videregående nivå forankret i andre land, og det kan med rette stilles spørsmål ved om ikke henvendelsen reelt sett er et forsøk på obstruksjon fra en mulig konkurrent. Slike innspill burde departementet åpenbart ikke vektlegge og bygge på i sine vurderinger, og i det minste ikke uten å ha utredet premissgrunnlaget nærmere enn det som preger denne aktuelle saken.

Utdanningsdirektoratet bør straks fortsette sitt arbeid med å vurdere og godkjenne de øvrige private videregående skolene som baserer seg på montessoripedagogikk. Dette for å unngå trenering og lengre saksbehandlingstid.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Henrik Grung
advokat, partner

Vedlegg:

- Oversikt med eksempler på Montessori-gymnas, litteratur, informasjon om utdanning for lærere m.m.

Montessoriskoler med tilbud på videregående nivå (15-19 år)

Eksempler på videregående Montessori-skoler over hele verden. Kalles gymnas, High School, Fachoberschule etc. Alle skolene nevnt under gir opplæring på videregående skoles nivå, basert på Montessoripedagogikk.

Eksempler fra Sverige

- Svaløvs Montessori Gymnasium, Svalöv, Nord for Lund, <http://svalovsmontessori.se/grundskola/?page=gymnasieinformation>
- Göteborgs Högre Samskola, <http://www.samskolan.se>
Montessori-gymnas siden 1930-tallet.

Eksempler fra Tyskland

- Biberkor Montessori High School, <http://www.montessori-biberkor.de/en/high-school/>
- Das Montessori-Gymnasium in Mönchengladbach <http://www.gag-mg.de/>
- Montessori-Gymnasium der Stadt Köln, www.monte-koeln.de
- Leibniz-Montessori-Gymnasium, www.leibniz-gymn.de
- Schloss Hagerhof, Montessori-Gymnasium, <http://www.hagerhof.de/>
- Gymnasium des Montessori Zentrum ANGELL, <http://www.angell-montessori.de/gymnasium>
- Montessori-Verein Chemnitz, <http://www.montessori-chemnitz.de/de/index.html>
- Gymnasium der RIMS , International Montessori School, http://www.rims-web.de/03_angebote/03_04_angebote_gymnasium.html
- Montessori-Schule Würzburg , <http://www.montessori-wuerzburg.de/schulekonzept/fachoberschule>
- <http://www.mos-muenchen.de/>
- www.montessori-rohrdorf.de
- www.montessori-schule-wertingen.de
- www.montessori-regensburg.de
- www.montessori-passau.de
- www.montessori-wuerzburg.de
- **Anna Schmidt Schule, Frankfurt**
- **Rhein-Main International Montessori School, Frankfurt**

Eksempler fra Nederland

- Montessori Lyceum Amsterdam, <http://montessorilyceumamsterdam.nl>
- Montessori Lyceum Rotterdam, www.rml.nl
- Montessori Lyceum Flevoland, www.montessorilyceumflevoland.nl
- Montessori Lyceum Herman Jordan, Zeist, <http://www.hermanjordan.nl/>
- Haags Montessori Lyceum, <http://hml.nl>

Eksempel fra New Zealand

- Wa Ora Montessori School, Naenae, Lower Hutt 5011, New Zealand, <http://www.waora.school.nz>

Eksempel fra Virgin Islands

- Virgin Islands Montessori School and International Academy, St. Thomas, <http://www.vimsia.org/>

Eksempel fra Filipinene

- Montessori de Zamboanga, Sta. Maria, Zamboanga City, Mindanao

Eksempel fra Canada

- Town Centre Montessori Private Schools, Markham, ON <http://tcphs.com/>

Eksempler fra USA

- Clark Montessori Cincinnati, Ohio, clark.cps-k12.org
- Compass Montessori High School, Golden, Colorado, <https://sites.google.com/a/compassmontessorievents.com/compass-main/home>
- Countryside Montessori School, North Carolina, www.countrysidemontessorischools.org
- Global Technology Maui, Hawaii, www.globaltechmaui.org/globaltech.html
- Meadow Montessori, 7200 Moon Road, Saline, MI www.meadowmontessori.org/
- Montessori High School of Kentucky, www.montessorihigh.com/
- Montessori High School, Cleveland, Ohio, www.montessorihighschool.org
- Montessori High School, Milwaukee, WI www.montessoriib.org
- Montessori of Anderson, **280 Sam McGee Road Anderson, SC** www.msasc.org/
- NewGate – The International Montessori Academy of Sarasota, 5237 Ashton Road Sarasota, FL 34233 <http://www.newgate.edu>
- Wider Horizons School, 4060 Castle Ave, Spring Hill, FL 34609, www.widerhorizonschool.com
- The Westwood School, Dallas, TX 75244, www.westwoodschool.org
- The Clariden School, Southlake, TX 76092, www.claridenschool.org
- Post Oak School, Bellaire, TX 77401, www.postoakschool.org
- Pacific Rim International School, San Mateo, CA, www.pacificriminternationalschool.org
- Richmond Montessori School, www.richmondmontessori.org
- Shelton School and Evaluation Center, Dallas, TX 75248, www.shelton.org
- School of the Woods, Houston, TX 77055, www.schoolofthewoods.org
- Montessori of Macon, Macon, GA 31210, www.montessoriofmacon.org
- Lighthouse Academy of Fredericksburg, Fredericksburg, VA 22408, www.kidslaf.com
- Alston Montessori, Fremont, CA 94539, www.alsion.org
- ABC Montessori, McDonough, GA 30253, www.abcmontessori.us

Eksempler fra India

- Shishu Griha Montessori High School, Bangalore, www.sishugriha.in
- Head Start Ed, Koramangala, Bangalore, <http://www.headstart.edu.in>
- Montessori Group of Schools, syv skoler, Andhra Pradesh, <http://www.montessori-jngroups.com>
- Pioneer Montessori Inter College, Eldeco Udyan-1, Lucknow, www.pioneerontessori.in

Eksempler på litteratur om Montessori på videregående skoles nivå

NAMTA's anbefalte publikasjoner for lærere som skal undervise på "adolescents" nivå, (12-18 år)
(North American Montessori Teachers' Association)

- "From Childhood to Adolescence", Dr. Maria Montessori
- "To Educate the Human Potential," Maria Montessori, Clío Press, Oxford, England, reprinted 1989
- "The Secret of Childhood," Maria Montessori, Orient Blackswan, jan 1978
- "The formation of man," Maria Montessori, Theosophical Pub. House, 1955
- " Education And Peace," Maria Montessori, Clío 1992
- "The Montessori Adolescent: Analysis in Retrospect," The NAMTA Journal 26:3, 2001
- " Montessori and the Adolescent," AMI Communications 2011/1-2
- " Montessori Algebra for the Adolescent," Michael J. Waski, 2012
- "A Timeline of Mathematics," Michael J. Waski
- "22:3 The First Adolescent Colloquium," The NAMTA Journal 22:3 (Summer 1997)
- "26:3 The Montessori Adolescent: Analysis in Retrospect," The NAMTA Journal 26:3 (Summer 2001)
- "31:1 The Third Adolescent Colloquium," The NAMTA Journal 31:1 (Winter 2005)
- "33:3 The Fourth Adolescent Colloquium," The NAMTA Journal 33:3 (Summer 2008)
- "34:3 The Fifth Adolescent Colloquium," The NAMTA Journal 34:3 (Summer 2009)

På denne nettsdien finnes en kort beskrivelse av samtlige publikasjoner:

<http://www.montessori-namta.org/Print-Publications/Adolescent-Readings>

Eksempler på utdanningstilbud for Montessorilærere.

Waterpark Montessori training College, Oslo

Waterpark har utdannet de fleste Montessorilærere som underviser på norske Montessoriskoler. Deres utdanning er godkjent gjennom mange års praksis av Utdanningsdirektoratet. De har egen utdanning for Montessorilærere som skal undervise i aldersgruppen 12-18. Etter juni 2012 har de revidert utdanningen slik at den er delt i to løp; ungdomskole 12-15 og videregående 16-19 år.

The AMI Montessori Orientation to Adolescent Studies

<http://www.montessori-namta.org/The-AMI-Montessori-Orientation>

AMI (Association Montessori Internationale) tilbyr i samarbeid med NAMTA (North American Montessori Teachers' Association) et opplæringstilbud som er anerkjent og anbefalt av hele Montessorimiljøet. AMI er den «originale» Montessori-organisasjonen som ble startet av Maria Montessori. At de står bak utdanningen bør være en god anerkjennelse.